

• Мінливість надою в імпортованій худобі по I лактації знаходилась у межах 12,3–14,8%, II — 16,4–19,3%, III і старших лактаціях — 15,8–19,1%, вмісту жиру — відповідно по I — 2,7–5,3%, II — 2,0–5,7%, по III і старших — 2,5–5,5%, живій масі — по I лактації — 2,9–6,6%, по II — 3,2–5,9%, по III і старших — 3,3–6,2%.

Характеристика структури генофонду імпортованій худобі за трьома системами поліморфних білків крові (трансферину, амілази, церулоплазміну) в цілому типова для чорно-рябої худобі, про що свідчить індекс подібності, який для досліджуваних груп тварин перебуває в межах 0,986–0,993.

Відповідно до цього мало відрізнялися й інші частотні характеристики (ступінь гомозиготності, рівень поліморфізму, ступінь реалізації можливої мінливості). Стадо племзаводу являє собою суму груп тварин, у кожній з яких проявляються специфічні тенденції тиску відбору на аельну структуру локусів. Тому контроль за структурою аельного генофонду імпортованій худобі, її продуктивним потенціалом є відображення особливостей селекційного процесу і методів розведення, правильне використання яких сприятиме генетичному вдосконаленню та консолідації створених порід і типів.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.234.081.32

М.С. ПЕЛЕХАТИЙ, Н.М. ШИПОТА,
З.О. ВОЛКІВСЬКА, Т.В. ФЕДОРЕНКО

ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ЧОРНО-РЯБИХ КОРІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ І ГЕНОТИПІВ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ

Відтворювальна здатність і тривалість господарського використання корів визначають їх економічну ефективність та племінну придатність. При створенні поліського типу української чорно-рябої молочної худобі широко використовується генофонд датської, німецької і особливо голштинської порід. У процесі акліматизації найчутливішою є відтворювальна здатність.

© М.С. Пелехатий, Н.М. Шипота,
З.О. Волківська, Т.В. Федоренко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32

Дослідження проведено на 251 корові, що вибула, племзаво-
ду дослідного господарства «Грозинське» Житомирської облас-
ті. Худоба представлена тваринами різних порід чорно-рябого
кореня (голландська, датська, німецька, голштинська) та різної
кровності за голштинською породою (0; 0,1 – 25; 25,1 – 50; 50,1 –
75; 75,1 – 100%).

По кожній корові врахували: вік при першому отеленні, міся-
ців; тривалість тільності, сервіс-періоду, міжотельного періоду
(МОП), днів; коефіцієнт відтворювальної здатності за форму-
лою $KBЗ = 365 : МОП$; індекс плодючості (ІП) за Вілоксом
(1957) за формулою $ІП = 365 (n - 1) \times 100 / Д$, де n — кількість
отелів, $Д$ — кількість днів між першим і останнім отелами; три-
валість життя, місяців; кількість отелів за життя; коефіцієнт го-
сподарського використання (КГВ) за формулою:

$$КГВ = \frac{\text{тривалість життя} - \text{вік при першому отеленні}}{\text{тривалість життя}}$$

Тварини, завезені з-за кордону, та їх нащадки в цілому при-
стосовані до умов українського Полісся. В нормальних умовах
годівлі (40–50 ц корм.од. на корову) їх середні параметри від-
творювальної здатності знаходяться в оптимальних межах: вік
при першому отеленні — 29,9 місяця ($Cv = 13,7\%$), тривалість ті-
льності — 282 дні (1,8%), сервіс-періоду — 104,5 днів (53,2%),
міжотельного періоду — 390 днів (18,9%), коефіцієнт відтворю-
вальної здатності — 0,96 (15,6%), індекс плодючості — 93,3%
(12,2%). По породах вони коливались відповідно в межах 29,1 –
30,5 місяця, 281 – 283 дні, 90,1 – 111 днів, 378 – 402 дні, 0,93 – 1,00,
92,7 – 95,9%; по генотипах — 29 – 30,7 днів, 282 – 283 дні, 84,7 –
121,3 дні, 374 – 405 днів, 0,92 – 1,00, 91,4 – 97,1%. Кращими за цими
ознаками є корови місцевої селекції, в тому числі нащадки від
них та голштинських бугаїв, гіршими — німецькі й датські тва-
рини в результаті невідповідності між генотипом і середовищем.

За показниками господарського використання корів племза-
воду одержані такі параметри: тривалість життя — 82,1 місяця
($Cv = 23,1\%$), кількість отелів за життя — 5,3 (30,2%), коефіцієнт
господарського використання — 0,58 (22,4%). По породах вони
коливались відповідно в межах 82–87 місяців, 4,7–5,9; 0,51 –
0,65; по генотипах — 81,4–84,9; 4,4–5,2; 0,42–0,62. За показни-
ками господарського використання кращими є високопродук-
тивні корови голштинської породи, а також німецької з висо-
кою часткою голштинів. З підвищенням частки голштинської

жрові спостерігається тенденція до збільшення кількості отелів за життя.

Різниця між крайніми породами і групами досягає за прижиттєвим надоем 100–115 ц молока, чистим прибутком — 2,2–2,3 тис. грн., нормою рентабельності — 40%. У господарствах інтенсивного ведення молочного скотарства використання висококровних і чистопородних голштинів є економічно вигідним. Оскільки результати дослідження отримано за умов годівлі, наближених до оптимальних, вони не можуть бути поширені на товарні господарства з недостатнім рівнем годівлі.

Інститут сільського господарства Полісся УААН

УДК 636.2.082.32.

М.С. ПЕЛЕХАТИЙ, Н.М. ШИПОТА,
З.О. ВОЛКІВСЬКА, Т.В. ФЕДОРЕНКО

КОНСОЛІДАЦІЯ ТВАРИН ПОЛІСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА ТІЛОБУДОВОЮ

Поліський тип української чорно-рябої молочної породи поліпшується шляхом використання генофонду кращих світових порід чорно-рябого кореня. Це сприяло одержанню різноманітних за екстер'єрно-конституціональним типом тварин.

Мета досліджень — визначення бажаного типу тілобудови поліської чорно-рябої худоби.

Дослідження проведено на 141 корові дослідного господарства племзаводу «Рихальське» Житомирської області, який укомплектовано чорно-рябою худобою місцевої та зарубіжної селекції. Тут на річну корову заготовляють по 55–60 ц корм.од., надій досягає 4800–5000 кг молока.

Відповідно до індексу ейрисомії за Зам'ятіним тварин розділили на три типи: широкотілий ($<M - 0,5 \sigma$), проміжний ($M \pm 0,5 \sigma$) і вузько-тілий ($>M + 0,5 \sigma$), за методикою М.О. Шалімова (1996) — аналогічно на ейриморфний, трансгресивний і лептоморфний.

По групі обстежених корів індекс ейрисомії становив у середньому 289% і коливався в межах 245–345%, екстер'єрно-конс-

© М.С. Пелехатий, Н.М. Шипота,
З.О. Волківська, Т.В. Федоренко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32